YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
28 päivänä toukokuuta 1974 *

Asiassa 187/73,

jonka Tribunal du travail de Tournai on saattanut ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Odette Verbeke, o.s. Callemeyn, Mouscron (Belgia),

vastaan

Belgian valtio, asiamiehenään sosiaalihuoltoministeri, Bryssel,

ennakkoratkaisun sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 (EYVL 1971, N:o L 149) säännösten tulkinnasta erityisesti vammaisille annettavien avustusten suhteen,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti R. Lecourt, jaostojen puheenjohtajat A. M. Donner ja M. Sørensen sekä tuomarit R. Monaco (esittelevä tuomari), P. Pescatore, H. Kutscher ja C. Ó Dálaigh,

julkisasiamies: G. Reischl,
kirjaaja: A. Van Houtte,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

tuomion

1 Tribunal du travail de Tournai on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 27.11.1973 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 7.12.1973, ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla ennakkoratkaisukysymyksiä sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 (EYVL 1971, N:o L 149) tiettyjen säännösten tulkinnasta.

2 Kysymykset on esitetty asiassa, jossa Belgian valtio kieltäytyi soveltamasta pääasian kantajaan, joka on Belgiassa asuva ja belgialaisen kanssa naimisissa oleva Ranskan kansalainen, vammaisille myönnettävistä avustuksista 27.6.1969 säädettyä Belgian lakia sillä perusteella, että hän ei täytä kaikkia laissa vaadittuja oikeudellisia edellytyksiä, eikä myöskään vanhuuteen, työkyvyttömyyteen ja jälkeenjääneisiin liittyviä sosiaaliturvajärjestelmiä koskevan 11.12.1953 tehdyn Euroopan väliaikaisen sopimuksen edellytyksiä.

3 Ensimmäisellä kysymyksellä pyritään selvittämään, sisältyvätkö asetuksen (ETY) N:o 1408/71 4 artiklassa tarkoitettuihin etuuksiin sellaiset toimenpiteet, joista säädetään vammaisille annettavia avustuksia koskevassa kansallisessa lainsäädännössä, mikäli nämä toimenpiteet koskevat työntekijöitä.

4 Asetuksen (ETY) N:o 1408/71 4 artiklan 1 kohdan mukaan asetusta sovelletaan kaikkeen lainsäädäntöön, joka koskee sosiaaliturvan aloja, sellaisina kuin ne on määritelty kyseisessä säännöksessä.

5 Sitä vastoin saman artiklan 4 kohdassa säädetään, että asetusta ei sovelleta "sosiaalihuoltoon ja lääkinnälliseen huoltoon".

6 Vaikka asetuksen soveltamisen kannalta voisi olla toivottavaa tehdä selvä ero sosiaaliturvan alaan ja sosiaalihuollon alaan kuuluvan lainsäädännön välillä, ei voida sulkea pois mahdollisuutta, että henkilöllisen soveltamisalansa, tavoitteidensa ja yksityiskohtaisten soveltamissääntöjensä vuoksi tietyt lainsäädännöt kuuluvat samanaikaisesti molempiin ryhmiin, eikä niitä näin ollen voida luokitella yleisesti.

7 Vaikka vammaisille annettavia avustuksia koskeva lainsäädäntö muistuttaa tiettyjen ominaisuuksiensa vuoksi sosiaalihuoltoa – erityisesti sikäli, että keskeisenä soveltamisperusteena käytetään tarvetta, eikä mitään työskentelykausiin, järjestelmään kuulumiseen tai maksuihin liittyviä vaatimuksia aseteta

- se muistuttaa kuitenkin sosiaaliturvaa sikäli, että sosiaalihuollolle ominaisen tapauskohtaisen harkinnan sijaan siinä annetaan edunsaajille oikeudellisesti määritelty asema.

8 Kun otetaan huomioon, miten laajasti edunsaajat on määritelty, tällaisella lainsäädännöllä on tosiasiassa kaksi tehtävää. Toisaalta sillä taataan vähimmäistoimeentulo vammaisille, jotka ovat täysin sosiaaliturvajärjestelmän ulkopuolella, ja toisaalta sillä täydennetään pysyvästi työkyvyttöminä olevien sosiaaliturvaetuuksien saajien tuloja.

9 Asetuksen (ETY) N:o 1408/71 4 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti asetusta sovelletaan kaikkiin "työkyvyttömyysetuuksiin, mukaan lukien ne, joiden tarkoituksena on ansiokyvyn ylläpitäminen tai parantaminen".

10 Saman asetuksen 1 artiklan t kohdan mukaan "etuus" on ymmärrettävä mahdollisimman laajasti niin, että sillä tarkoitetaan kaikkia "etuuksia - - , mukaan lukien kaikki niiden osat, jotka maksetaan julkisista varoista, arvon säilyttäviä korotuksia ja lisäavustuksia, jollei III osaston säännöksistä muuta johdu".

11 Palkatun työntekijän tai sellaiseen rinnastettavan henkilön suhteen, joka saa työkyvyttömyyseläkettä jossain jäsenvaltiossa, lainsäädäntö, jolla taataan vammaisille lakisääteisesti suojattu oikeus "avustukseen", kuuluu kyseisten työntekijöiden osalta perustamissopimuksen 51 artiklassa ja sen soveltamiseksi annetuissa säännöksissä tarkoitettuun sosiaaliturvan alaan, vaikka muiden edunsaajaryhmien osalta lainsäädäntöä ei voitaisi määritellä tähän ryhmään kuuluvaksi.

12 Niiden vaikeuksien vuoksi, jotka voivat aiheutua yhteisön säännöstön soveltamisesta kyseisiin säännöksiin, ei voida loukata oikeuksia, jotka kuuluvat asetuksen (ETY) N:o 1408/71 1 artiklan a alakohdassa tarkoitetuille työntekijöille yhteisön sosiaalilainsäädännön periaatteiden mukaan.

13 Tällaisesta on kyse ainakin kaikissa sellaisissa tapauksissa, joissa edellä mainitun artiklan a alakohdassa tarkoitettu työntekijä kuuluu jo aikaisemman ammatillisen toimintansa vuoksi sen jäsenvaltion sosiaaliturvajärjestelmään, jonka vammaisille annettavia avustuksia koskevaan lainsäädäntöön hän vetoaa.

14 Lisäksi työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella 15 päivänä lokakuuta 1968 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1612/68 (EYVL 1968, N:o L 257) 7 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään, että jäsenvaltion kansalaisen on toisten jäsenvaltioiden alueella saatava "samat sosiaaliset ja verotukseen liittyvät edut kuin kotimaisten työntekijöiden".

15 Ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 4 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuihin etuuksiin kuuluvat vammaisille annettavia avustuksia koskevissa kansallisissa säännöksissä säädetyt etuudet, mikäli kyseiset säännökset koskevat kyseisen asetuksen 1 artiklan a alakohdassa tarkoitettuja työntekijöitä ja mikäli niillä annetaan lakisääteisesti suojattu oikeus kyseisten etuuksien saamiseen.

16 Toisella kysymyksellä selvitetään, korvaako 14 päivänä kesäkuuta 1971 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 1408/71 asetuksen 7 artiklassa tarkoitetun vanhuuteen, työkyvyttömyyteen ja jälkeenjääneisiin liittyviä sosiaaliturvajärjestelmiä koskevan Euroopan väliaikaisen sopimuksen, joka allekirjoitettiin Pariisissa 11.12.1953, mikäli se on edunsaajan kannalta edullisempi.

17 Asetuksen (ETY) N:o 1408/71 6 artiklan a alakohdan mukaan kyseisellä asetuksella korvataan, jollei 7 ja 8 artiklan ja 46 artiklan 4 kohdan säännöksistä muuta johdu, sen henkilöllisen ja asiallisen soveltamisalan osalta kaikkien sosiaaliturvasopimusten määräykset, jotka sitovat "yksinomaan kahta tai useampaa jäsenvaltiota".

18 Asetuksen (ETY) N:o 1408/71 7 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan asetuksen säännökset eivät vaikuta velvoitteisiin, jotka syntyvät Euroopan neuvoston jäsenvaltioiden 11 päivänä joulukuuta 1953 tekemistä Euroopan väliaikaisista sosiaaliturvasopimuksista.

19 Euroopan väliaikaisten sopimusten 5 artiklassa määrätään lisäksi, että kyseisillä sopimuksilla ei poiketa sellaisten kansallisten lakien ja asetusten, kansainvälisten yleissopimusten tai kahden- tai monenvälisten sopimusten määräyksistä, jotka ovat edunsaajan kannalta edullisempia.

20 Sillä, että asetusta (ETY) N:o 1408/71 sovelletaan ensisijaisesti Euroopan väliaikaisiin sopimuksiin nähden siltä osin kuin asetus on sopimuksia edullisempi edunsaajan kannalta, ei vaikuteta sopimuksista aiheutuviin velvoitteisiin eikä voida näin ollen rikkoa asetuksen 7 artiklan 1 kohdan b alakohtaa.

21 Näin ollen on todettava, että henkilöllisen ja asiallisen soveltamisalansa osalta asetusta (ETY) N:o 1408/71 sovelletaan ensisijaisesti vanhuuteen, työkyvyttömyyteen ja jälkeenjääneisiin liittyviä sosiaaliturvajärjestelmiä koskevaan ja Pariisissa 11.12.1953 allekirjoitettuun Euroopan väliaikaiseen sopimukseen nähden siltä osin kuin asetus on sopimusta edullisempi edunsaajan kannalta.

Oikeudenkäyntikulut

22 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Belgian valtiolle, Italian tasavallan hallitukselle ja Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi.

23 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikuluista.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on ratkaissut Tribunal du travail de Tournain 27.11.1973 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

1) **Neuvoston 14.6.1971 antaman asetuksen (ETY) N:o 1408/71 4 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuihin etuuksiin kuuluvat vammaisille annettavia avustuksia koskevissa kansallisissa säännöksissä säädetyt etuudet, mikäli kyseiset säännökset koskevat kyseisen asetuksen 1 artiklan a alakohdassa tarkoitettuja työntekijöitä ja mikäli niillä annetaan lakisääteisesti suojattu oikeus kyseisten etuuksien saamiseen.**

2) **Henkilöllisen ja asiallisen soveltamisalansa osalta asetusta (ETY) N:o 1408/71 sovelletaan ensisijaisesti sen 7 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuun vanhuuteen, työkyvyttömyyteen ja jälkeenjääneisiin liittyviä sosiaaliturvajärjestelmiä koskevaan ja Pariisissa 11.12.1953 allekirjoitettuun Euroopan väliaikaiseen sopimukseen nähden siltä osin kuin asetus on sopimusta edullisempi edunsaajan kannalta.**

Lecourt Donner Sørensen

Monaco Pescatore Kutscher Ó Dálaigh

Julistettiin Luxemburgissa 28 päivänä toukokuuta 1974.

A. Van Houtte
kirjaaja

R. Lecourt
presidentti